

[Grove]

pålagt ministeren, at der skulle bringes orden i dette foretagende. Det er ikke sket. Derfor vil jeg gerne have udvalgsbehandling imellem anden og tredje behandling. Jeg beder ministeren lægge vægt på, at spørgsmålet om at frigive charter til Hongkong behøver man såmænd ikke at forhandle med andre lande om, for det vil ikke have den store betydning for SAS. SAS flyver ingen som helst steder i nærheden. Det er egentlig en simpel ting at gøre, og det kunne ministeren glimrende gøre.

Otto Mørch (S):

Jeg er helt enig med ministeren i den vurdering, han foretager af de mange og effektive bestræbelser, der er sket på charterområdet.

Det undrer mig, at den konservative ordfører farer så hårdt frem, for hvem er det egentlig, der har været vanskeligheder med inden for dette nordiske samarbejde, inden for SAS? Det er jo den nuværende konservative leder i Sverige, den tidligere trafikminister Adelsohn. Hvis man sætter sig nærmere ind i, hvad der skete på dette nordiske trafikministermøde, vil man opdage, at det netop var hr. Groves partifælle, der i særlig grad var vanskeligheder med. Jeg synes, vi her under udvalgsarbejdet virkelig har fået et klart billede af, at fra dansk side er der virkelig gjort noget og fra dansk side har man virkelig levet op til den beslutning, som folketinget tog for nogle år siden om i højere grad at liberalisere. Det er altså skudt forbi, hr. Grove. Skyd indad i stedet for: mod partifællen i Sverige!

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg forstår glimrende, at en svensk trafikminister prøver at sikre sit lands interesser bedst muligt, ganske som vi her fra konservativ side i Danmark søger at fremme vores interesser bedst muligt. Vi kører meget hårdt på på dette område, fordi det er til gavn for dansk erhvervsliv, det er til gavn for vore charterselskaber, og det vil i den sidste ende også være til gavn for SAS. Men måske fatter hr. Otto Mørch ikke, hvad der er til gavn for SAS. SAS har ikke gavn af den monopolisering, som sker i øjeblikket. Det er til skade for dets ry både her i Danmark og ude

i verden, når man fastholder et nej til charter til et område, man ikke selv må have lov til at flyve til.

Vi skal selvfølgelig have det liberaliseret omgående, og det beder jeg meget regeringen og trafikministeren være opmærksomme på.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg skal selvfølgelig ikke forhindre hr. Grove i at få fornyet udvalgsbehandling om denne sag. Jeg mener, altså ikke, det er nødvendigt. Jeg mener, jeg i de svar, jeg har givet, har givet så fyldestgørende oplysninger, som det overhovedet er muligt på nærværende tidspunkt. Jeg kan være enig eller uenig med hr. Grove i det spørgsmål, men jeg vil være nødt til at forhandle det, som hr. Grove peger på, med mine nordiske kolleger. Andet er der simpelt hen ikke i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse.

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 13/1 82. Første behandling 21/1 82. Betænkning 28/4 82).

Der var stillet 27 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet i anledning af forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse.

(Lovforslag nr. L 15. Fremsat 13/1 82. Første behandling 21/1 82. Betænkning 28/4 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Som det fremgår af betænkningen, kan socialdemokratiet alene stemme for de ændringsforslag, der er stillet af et flertal. Det er vores opfattelse, at vi med disse ændringsforslag i forbindelse med ministerens tilkendegivelser og tilsagn i betænkningen får en miljølov, der fastholder og styrker de grundlæggende principper i miljøbeskyttelsen.

Det er ligeledes vores opfattelse – i modsætning til, hvad der f. eks. fremgår af betækningsbidraget fra fremskridtspartiet – at udvalgsarbejdet har været særdeles grundigt. Der er blevet stillet ca. 180 spørgsmål, vi har haft flere samråd med ministeren, og disse ting har alt i alt været afklarende.

Det er beklageligt at konstatere på denne baggrund, at SF ikke har kunnet nå frem til en stillingtagen, men først her ved anden behandling vil redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Vi får ved vedtagelsen af flertallets ændringsforslag og ved den endelige vedtagelse af lovforslaget en udvidelse af klageadgangen, vi får en hurtigere afgørelse i klagesager, og vi får en bredere sammensætning af miljøankenævnet.

Det er også værd at bemærke, at miljøstyrelsens rådgivning over for amtskommuner og kommuner præciseres nærmere.

Vi har med tilfredshed konstateret, at ministeren i folketingsåret 1982-83 vil fremsætte forslag til de nødvendige retsregler for at få løst problemerne omkring gammelt kemikalieaffald og den nedsivning, der måtte komme herfra.

Margrete Auken (SF):

Den eksisterende miljølov blev i 1973 vedtaget af et flertal bestående af socialdemokratiet og de konservative. SF støttede dengang ikke loven, og jeg synes, erfaringerne siden har vist, at det var med god grund. Den lov er ikke først og fremmest en lov om at beskytte miljøet. Sådant som den kom til at se ud, var den i lige så høj grad – og spørgsmålet er, om det ikke var i højere grad – en lov, der skulle sikre, at virksomheder, især hvis de var tilpas store, ikke blev generet for meget af, hvad der kom til at stå i den lov.

Da forslaget til ændringer blev lagt frem, var vores umiddelbare fornemmelse, at det rummede visse forbedringer, og vi var indstillet på – og er det vel stadig væk, for så vidt som der er mulighed for det – at gå ind og være med til at gennemføre dels disse forbedringer, dels forslag, som vi stillede for at bringe loven i overensstemmelse med det, den kalder sig, nemlig lov om miljøbeskyttelse. Men det har under arbejdet vist sig at være svært, fordi der slet ikke har været lydhørhed for vores forslag.

Dertil er der sket det, at ting, som ikke har været klart fremme i lovforslaget, hverken i dets bemærkninger eller i formuleringerne, har vist sig at forrykke perspektivet ganske betragteligt.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Vi må bede om at få en lille smule mere ro i salen. Der er nogle, som godt vil følge debatten om miljølovforslaget.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil sige, at der er sket en forrykkelse – ikke af lovens formulerede formål, men af dens reelle formål. Hvor man tidligere diskuterede, om ikke det vigtigste var at sikre virksomhederne mod for hårde krav, er der sket det nu, at hensynet til at sikre det kommunalpolitiske selvstyre har fået første prioritet. Som om det var miljølovens opgave at sikre det! Det kan man jo sikre ad anden vej.

[Margrete Auken]

Det er blevet lovens hovedopgave, sådan som den foreligger nu.

Dens næste opgave er derefter blevet stadig væk at opretholde virksomhedernes beskyttelse mod miljøkrav og så, hvis der bliver plads til det efter de to hårde hensyn, at tage lidt hensyn også til miljøet.

Men vi håber da stadig væk, at der er en mulighed for, om ikke andet så i dag, at få nogle af vores ændringsforslag igennem, som kan gøre, at vi ikke kommer til at stå f. eks. over for en ny Cheminovasag. Der er intet i denne lov, der forebygger en ny Cheminovasag. Der er i dag gået brev til en række folketingsmedlemmer vedrørende Superfos. Der ligger en kæmpeskandale dér og venter på os. Var det ikke en idé, at man strammede loven op, sådan at vi i hvert fald havde lovgrundlaget i orden og man kunne føre de sager igennem, som skulle føres?

Med hensyn til Cheminova kan vi nemlig se nu, at med den kommunale og amtskommunale beskyttelse er det umuligt at komme igennem med nogen som helst ordentlige undersøgelser. Efter at Cheminovasagen kørte sidste år, har jeg stillet en række spørgsmål. Svarene afdækker – jeg var lige ved at sige: mere og mere lakonisk – at man er bedøvendt ligeglad, at man så at sige ingenting foretager sig, at man ikke undersøger.

Jeg skal give det mest grelle eksempel. I 1964 forsvandt hummeren deroppefra. Dengang undersøgte man ikke hvorfor, men man sagde, det kunne skyldes overfiskning. Den er ikke blevet overfisket siden, for der har ikke været nogen hummere at fiske siden, men det kan selvfølgelig være, at den har haft lyst til at holde flyttedag. Men når man spørger miljøministeren, hvorfor den stadig væk er væk, så svarer miljøstyrelsen – og det mener jeg burde indebære den første afskedigelsessag; at ministeren lader svaret gå videre, indebærer den næste – at hvis man ikke kunne sige det i 1964, så er det jo endnu sværere at sige noget om det i dag. Som om det var en kriminalgåde fra 1964, vi stod over for, og ikke en række undersøgelser, der skulle foretages! Vedtages lovforslaget, som det ligger nu, vil vi blive ved med at være i nøjagtig samme situation, og så har vi kun et virkeligt pressebrag at håbe på, hvis vi skal komme igennem med nogen af de hårde sager. Jeg kan sige allerede nu, at det bliver fantastisk dyrt for samfundet, også selv om

man bare kigger på noget, der kan gøres op i hårde kroner og øre, hvis man ikke laver den retsbeskyttelse.

Jeg vil godt her sige noget om de ændringsforslag, SF har stillet. Jeg vil straks sige, at ingen af dem forudsætter, at revolutionen er gennemført. Det er ikke engang sådan, at man med nogen rimelighed vil kunne sige, at virksomhederne vil gå fallit, og at landets økonomi skal lægges om. Nej, det er i småtingsafdelingen, det er et spørgsmål om at flytte loven lidt, så den kommer til at handle om miljøet.

Vi har stillet ændringsforslag nr. 1 om, at ordet »økologisk« kommer til at optræde i formålsparagraffen, så det f. eks. sikres, at der er vand i vandløbene, så der kan leve fisk i dem. Det var måske en god idé. Det er et forholdsvis lille ændringsforslag.

Vi har derefter taget fat på den virkelig tunge ende gennem vore ændringsforslag vedrørende lovens § 1, stk. 3. § 1, stk. 3, som handler om den økonomiske afvejning, blev i sin tid indført af de konservative og godkendt af socialdemokratiet. Vi havde naturligvis håbet, at socialdemokratiet var villigt til at tage bestemmelsen ud eller få den modereret, nu hvor det havde et klart flertal for det. § 1, stk. 3, bruges – fortrinsvis af de store virksomheder – til at sikre mod miljøkrav. Jeg har fået fremskaffet en udskrift af en TV-udsendelse – jeg har først fået den i dag, men skal fremlægge den under udvalgsbehandlingen mellem anden og tredje behandling – om Superfos, hvor Vejles amtsborgmester helt klart siger, at lovens ånd sandelig ikke er at nedbringe forureningen mest muligt, men at afveje, afveje og afveje, og når nu Superfos truer med at flytte, så bliver man jo nødt til at rette sig efter Superfos! På spørgsmålet om, hvorvidt man har undersøgt Superfos' økonomi og har god klarhed over det i kommunen, bliver der svaret, at det er det jo svært at sige noget som helst om. Man kan forstå på det hele, at Superfos selv har sat sine betingelser.

Får vi ikke § 1, stk. 3, ud, foreslår vi, at man i hvert fald indfører en prioritering i paragraffen, så miljøet dog har forrang, når man begynder at afveje liv og død mod hinanden.

Sidste år havde vi en række problemer i forbindelse med okkerloven. Det viste sig, at okker var en gift, men det var pludselig ikke

[Margrete Auken]

længere en gift i miljølovens forstand. Vi har prøvet at råde bod på ministerens hjælpeløshed ved at indføre ordet »afledes«. Man må ikke bare ikke udlede, men heller ikke aflede forgiftende stoffer. Hermed skulle vi være kommet ud over den forkludring.

Ændringsforslag nr. 6 er et vigtigt forslag, for her står vi over for en af de mere betænkelige sager i lovforslaget, fordi ministeren i sin fremsættelse og i bemærkningerne ikke har gjort opmærksom på, hvad det var, der skete. Man flytter hele godkendelsesproceduren vedrørende spildevandsplanerne. De skal nok anerkendes inden for amtets større recipientplanlægning, men der skal ikke længere være mulighed for at anke en godkendelse, og man kan ikke længere fastholde amtet på en tilsynsforpligtelse. Der bliver en høringsperiode, men jeg tror, en hel del herinde er klar over, hvor meget høringsperioder egentlig er værd. Jeg beder meget om, at man af hensyn til borgernes beskyttelse i denne sammenhæng gør noget for, at vi ikke får den ny forkludring. Der er ingen begrundelse fra ministerens side, og vi har ikke kunnet trække en begrundelse ud af ministeren i de mange spørgsmål og samråd, der har været om det.

Ændringsforslagene nr. 7 og 8 vil jeg også godt gøre opmærksom på. Her vil jeg meget appellere til, at socialdemokraterne er opmærksomme. Det er nemlig sådan, viste det sig under udvalgsbehandlingen, at en virksomhed kan få gennemført, at en kommunalbestyrelse ikke skal offentliggøre, hvilke tilladelser den har givet, hvis det kunne komme til at genere virksomheden under hensyn til fabriks-hemmeligheder – blev der sagt. Man må dog sige, at hvis en virksomhed lækker med sine hemmeligheder, så er det virksomhedens egen skyld, at den ikke kan holde dem inden døre. Det kan ikke være noget, borgerne bagefter skal undgælde for. Det er det første principielle i det.

Det andet helt principielle i det er: hvor bliver hele klagesystemet af, hvis vi ikke kan være sikre på, at de oplysninger, vi får af kommunen, er dækkende? Det er et spørgsmål om at unddrage kommunernes, amternes og for den sags skyld også ministeriets miljøpolitik den offentlige kontrol, og det er virkeligt et skred henimod retsløse tilstande.

Vi har stillet et par ændringsforslag om klageadgangen, som skulle være i overens-

stemmelse med det løfte, vi fik i sin tid i forbindelse med havmiljølovens vedtagelse – et løfte, jeg mener ministeren har brudt. Jeg beder om, at man respekterer det løfte og stemmer for vores ændringsforslag nr. 22 eller nr. 23. Miljøankenævnet burde strengt taget ud, fordi det er en elendig opfindelse, som virker skævt i forhold til dansk retspraksis. Kan vi ikke få det ud, bør det i hvert fald sammensættes sådan, at det bliver lidt mere paritetisk, så erhvervslivet ikke har en klar fortrinsret. Den fortrinsstilling, som erhvervslivet har i dette ankenævn i øjeblikket, fortjener virkelig en grundigere drøftelse end den, vi har kunnet komme igennem med i udvalget.

Jeg ved, at der fra fremskridtspartiets side er fremsat begæring om en delt afstemning, sådan at vores subsidiære forslag kommer til særskilt afstemning. Her foreslår vi, at amtsvandinspektører f. eks. ikke kan sidde som dommere i miljøankenævnet. Det har de nemlig altid gjort, endda de samme to eller den samme ene stort set. Det har været svært at trække ud af ministeriet, så jeg har måttet hente oplysninger andre steder. Det vil i hvert fald betyde, at vi ikke møder den samme person, som der ankes over, én gang til. En gang imellem får man en fornemmelse af, at miljøministeriet sørger for, at man møder de færrest mulige mennesker, når man har med dette at gøre. Så er man da sikker på, at man kender hinanden, når man kommer i næste instans.

Jeg vil godt sige til sidst, at vi håber, vore ændringsforslag går igennem. Vi er ikke for optimistiske, men lad det nu blive ved det, indtil det er afgjort.

Dette er en borgerlig lov, som først og fremmest handler om at tilgodese alle mulige andre interesser end miljøets. Den række småforbedringer, som flertallet står bag i betænkningen, kan vi alle sammen støtte. Vi betragter det som fnidderfnadder, men vi støtter samtlige disse ændringsforslag, uden at vi i øvrigt mener, at de ændrer ret meget. Det eneste ændringsforslag, vi tager afstand fra, er det forslag, der er stillet af det borgerlige mindretal.

Sønderby (V):

Som det blev sagt af hr. Svend Andersen, har vi haft mange møder, har vi haft mange

[Sønderby]

samråd. Vi må erkende, at vi på et senere tidspunkt får behov for at revidere loven og herunder også undersøge mulighederne for gennemførelse af en yderligere forenkling, ligesom vi må overveje, om flere bemyndigelser kan konkretiseres. De ændringer af loven, vi nu er enige om, er vi tilfredse med.

Venstre erkender, at problemet med gammel forurening, som fru Margrete Auken var inde på med Cheminova, skal løses, men vi kan ikke løse det i det foreliggende lovforslag. Så snart kortlægningen er færdig, omkring 1. november, har ministeren givet os tilsagn om at vende tilbage med forslag om, hvad der kan gøres.

Vi er tilfredse med, at de borgere, der bor på enligt beliggende ejendomme, hvor der gennemføres en kloakering, får mulighed for at afprøve kommunalbestyrelsens beslutning, dog således, at spildvandsplanen ikke unødigt forsinkes. Vi er også tilfredse med, at kommunerne stadig skal have tilsyn med § 5-virksomhederne, men at der nu skabes muligheder for, at kommunen, hvis den ikke mener, den har ekspertise nok, kan aftale med amtsrådet, at amtet overtager beføjelserne, men betingelsen er, at forenklingen ikke medfører forøgede administrative udgifter.

Et af de store problemer i forslaget – det er også blevet nævnt af flere – har været udvidelse af klageadgangen. Vi har stillet ændringsforslag nr. 21, hvor vi siger, at Forbrugerrådet skal udgå, for vi kan ikke rigtig forstå, hvorfor Forbrugerrådet skal ind i den række af organisationer, der får mulighed for at klage.

Vort ændringsforslag nr. 20 går ud på, at Danmarks Naturfredningsforening kun skal have påklageret, såfremt dens lokalkomiteé i det område, der berøres af klagen, kan tilslutte sig klagen. Vi forstår ikke, at hverken det radikale venstre eller regeringen kan bakke dette forslag op. Vi er alle sammen tilhængere af, at beslutningerne skal træffes i det yderste bæredygtige led. Vi kan ikke rigtig forstå, hvorfor disse lokalkomiteer ikke må have den indflydelse på Danmarks Naturfredningsforening, at de skal være med til det.

Ved førstebehandlingen af lovforslaget foreslog vi, at Håndværksrådet skulle være indstillingsberettiget. Jeg forstår ikke rigtig, at ministeren ikke har accepteret det. Det

sker i det ændringsforslag, der er stillet nu, og det er vi tilfredse med.

Jeg sagde ved førstebehandlingen, at det for venstre var vigtigt, at der skabes forståelse i befolkningen for sammenhængen i miljølovgivningen mellem erhvervsvirksomheder, kommuner og amtskommuner, og jeg mener, det er nået så langt, som vi kan, i dette forslag. Jeg mener ikke, som fru Margrete Auken var inde på, at miljøet skal have en forrang. Jeg mener, der er fundet en balance her.

Jeg må anbefale, at vi stemmer for ændringsforslag nr. 7, 10, 11, 12, 15, 20 og 21 fremsat af mindretallet samt nr. 24, 25 og 26.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at sige noget ved denne lejlighed, idet vi jo har givet udtryk for vor opfattelse af, hvad der ligger i loven, i det betækningsbidrag, som vi står sammen om. Men jeg vil alligevel sige to ting.

Jeg hilser med meget stor glæde, at vi i udvalget under formandens meget dygtige ledelse har fortsat videreudviklingen af den miljølov, som vi stod sammen om for nogle år siden. En miljølov er ikke noget, der fødes fikst og færdigt, den skal vokse og ændres i lyset af de erfaringer, der indhentes.

Idet jeg henholder mig til hr. Sønderbys bemærkninger, som selvfølgelig dækker også min opfattelse, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at vi har fået ministerens tilsagn om efter sommerferien at fortsætte et udvalgsarbejde med det sigte at gøre loven nemmere at administrere, gøre den lettere for alle parter. Jeg vil gerne takke for og udtrykke min glæde over ministerens tilsagn om, at ministeren ikke bare vil gøre dette, men at det skal ske i et vist tempo.

Maisted (FP):

Da mit partis ordfører i denne sag ikke kan være til stede, skal jeg på fremskridtspartiets vegne udtale, at fremskridtspartiet ikke finder, at udvalgsarbejdet udgør et rimeligt grundlag for en endelig politisk stillingtagen til den afsluttende udformning af miljøbeskyttelsesloven dels med hensyn til struktur og prioritering af ressourcerne, dels med hensyn til antal, rækkevidde og konkretise-

[Maisted]

ring af de mange bemyndigelser, der er indeholdt i loven.

Samtidig har udvalget først onsdag den 28. april 1982 drøftet lovforslaget politisk, bl.a. på grundlag af en række ændringsforslag. Da betækningsbidragene skulle udformes umiddelbart herefter, har mindretallet ikke haft mulighed for at udarbejde egentligt betækningsbidrag med udgangspunkt i den politiske drøftelse suppleret med tilhørende bilag.

Mindretallet må derfor alene af denne grund anmode om fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling for herigennem at få mulighed for at give udtryk for sine synspunkter i en betænkning.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Helt tilfreds med en miljølov bliver man vel aldrig; det kan ikke lade sig gøre. Derfor er vi også så glade for, at ministeren har givet tilsagn om, at vi skal se på det igen, efterhånden som strukturen ændrer sig i samfundet, for som politiker er man altid usikker – og så er det ligegyldigt, hvilken lov det er – med hensyn til bemyndigelser til ministeren. Man kan have stor tiltro til den nuværende, men man ved jo ikke, hvem der følger efter. Derfor er det rart, at vi får lejlighed til at kigge på det.

Vi synes stadig væk, at lovgivningen er vanskelig at administrere. Personlig synes jeg, det har været svært at sætte sig ind i de tekniske sider af sagen. Men jeg synes, vi har haft et udvalgsarbejde, der har gjort, at jeg som splinterny på området i hvert tilfælde nu har fået lovgivningen på plads og er blevet klar over, hvad det er, vi endnu mangler. Det kan vi tale videre om i den nye samling.

Jeg vil gerne sige til fru Margrete Auken, at jeg er ked af, hun siger, de ændringsforslag er fnidderfnadder, for det er sådan set resultatet af nogle forhandlinger, hvor vi har givet noget: udvalget har både stillet ændringsforslag og taget ændringsforslag tilbage til fordel for det, som ministeren så stillede med, og som der kunne skabes enighed om.

Jeg vil samtidig sige, at jeg virkelig har savnet fru Margrete Auken i det politiske opklaringsarbejde i udvalget, fordi fru Margrete Auken sidder inde med en viden på området, som hun kunne have tilført udvalget. Vi kunne godt have brugt det, for det indeholder sikkert mange gode sider – det

har jeg i hvert fald oplevet – som vi kunne have bygget ind i det. Hun har ligesom sat sig lidt uden for indflydelse, og det er jeg ked af.

Hvad angår fremskridtspartiet, tror jeg, det havde været svært, ligegyldigt hvor vidt-favnende vi havde været, at få fremskridtspartiet med ind i en egentlig forhandling. Der er heller ingen rimelighed i at sige, at der ikke har været tid til det, for det har der været: vi har haft to møder daglig, når det har kunnet lade sig gøre, og vi har også haft heldagsmøder.

Hvad angår ændringsforslagene, vil jeg anbefale at stemme for de af mindretallet fremsatte forslag plus dem, som udvalget er enig om. Jeg kunne også tænke mig, at man stemte for forslaget vedrørende Forbrugerrådet. Vi har forsøgt at få afklaret i udvalget, hvor egentlig alene Forbrugerrådet er klageberettiget, men det har vi på intet tidspunkt fået et svar på.

Jeg hilser med tilfredshed, at Håndværksrådet er kommet med som indstillingsberettiget til miljøankenævnet, for de danske virksomheder er jo for det meste små virksomheder med ca. 50 ansatte, så Industrirådet alene kunne vel egentlig ikke dække det.

Jeg vil også anbefale, at man stemmer for det forslag, der indeholder, at Naturfredningsforeningen skal være enig med sin lokalkomiteé, før den kan klage. Det så vi i går aftes i TV-Avisen et tydeligt eksempel på, hvor det drejede sig om det fremskudte dige i Sønderjylland.

Larsen-Ledet (RV):

Da det radikale venstres ordfører i denne sag, hr. Dræbye, er forhindret, skal jeg på hans vegne sige følgende: miljø- og planlægningsudvalgets arbejde med ministerens forslag til ændring af miljøbeskyttelsesloven har først og fremmest medvirket til at fastslå, at de ændringer, som indgår i lovforslaget, ikke er særlig vidtrækkende. Derfor er det radikale venstre ikke helt så optimistisk som ministeren, hvad angår mulighederne for at undlade yderligere revision i de kommende år. Selvfølgelig er selve det at ændre lovgivningen en belastning for de kommunale og de centrale myndigheder, der administrerer den, men samtidig er et af de væsentligste tilbage-

[Larsen-Ledet]

vendende problemer behovet for en administrativ forenkling.

Både af hensyn hertil og af hensyn til en mere målrettet miljøbeskyttelsesindsats inden for f. eks. luftforurening og støjforurening ønsker vi, at ministeren arbejder videre med en forbedring af lovgivningen. I udvalgsbetænkningen er der således også peget på de store og vanskelige problemer med nedgravet kemikalieaffald. Udvalgets flertal, heriblandt det radikale venstre, har fastholdt den ændring af miljøankenævnets sammensætning, som ministeren og hans forgænger havde lavet, og hvorefter miljøorganisationer sikres repræsentation. Vi mener fortsat, at det burde fremgå af lovtæksten, og vil derfor stemme for ændringsforslag nr. 23 om dette.

Vi har sympati for forslaget om, at Naturfredningsforeningens lokale organisationer skal godkende klagerne, men går imod ændringsforslaget herom, fordi det er et brud med princippet om, at staten ikke blander sig i foreningers interne struktur; det vil i realiteten være ensbetydende med, at miljøministeren skal udforme foreningernes vedtægter.

Ud over de ændringsforslag, vi er forslagsstillere til, vil vi stemme for ændringsforslag nr. 1, som i formålsparagraffen indføjer ordet »økologisk« sammen med ordet »hygiejnisk«. Det er vigtigt at slå fast, at lovens formål bl.a. er genoprettelse af naturens kredsløb.

Endelig har vi alene stillet ændringsforslag nr. 14, der sikrer klageberettigede oplysning om arten af de stoffer, der indgår i en udledning.

Vi opfatter desuden følgende forslag som forbedringer af lovforslaget:

Ændringen af den nye § 21, der sikrer særligt beliggende ejendomme adgang til klage over tilslutning til kloakeringer. Selv om hele ændringen af § 21 er overordentlig dårligt begrundet i lovforslaget, mener vi dog, at udvalgsarbejdet har givet en begrundelse for ændringen.

Den nye § 49 a, som giver kommuner, amtskommuner og hovedstadsrådet mulighed for efter aftale at flytte ansvaret for tilsyn og kontrol med kapitel 5-virksomheder til amtsråd og hovedstadsrådet.

Og endelig: optagelse af Håndværksrådet blandt de organisationer, der kan udvælge sagkyndige til miljøankenævnet.

Som sagt er der ikke tale om nogen vidtgående revision, men vi vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling på grund af de forbedringer, det indeholder.

Waldorff (VS):

Det har været klart temmelig længe, at man ikke skulle stille nogen store forventninger til miljølovsrevisionen, og med lovforslaget og førstebehandlingen blev det også klart, at hvis det gik i nogen retning, ville det blive til det ringere. Det fremgår jo også af ændringsforslagene, at det faktisk er gået sådan, for de forslag, som kunne gøre miljøbeskyttelsesloven til et lidt bedre instrument for miljøbevægelserne og for de personer, som forsøger at forhindre miljødelæggelsen, bliver alle sammen afvist af socialdemokratiet, og omvendt er regeringen næsten altid til at tale med, når erhvervsorganisationerne og deres politiske tågehorn herinde giver lyd fra sig.

Vi er i alt væsentligt enige i de ændringsforslag, som SF har stillet, og det gælder især forslaget om at fjerne miljøankenævnet. Det har vi tit konstateret at der i virkeligheden er et flertal for, men socialdemokratiet holder altså fast ved, at det er vigtigt at samarbejde med de konservative. Miljøankenævnet er i alt væsentligt et talerør for erhvervsinteresserne, og det bliver heller ikke anfægtet af de ændringer, som miljøministeren vil gennemføre. Faktisk synes jeg også, at det ændringsforslag, som SF vil have igennem om miljøankenævnets sammensætning – hvis man altså ikke får det fjernet – er temmelig problematisk. Det vil ikke ændre nævnets funktioner, at man får de forskellige indstillingsberettigede parter nævnt direkte i loven, eller i det højeste vil det i hvert fald kun ændre meget lidt. Og bagsiden – og det går jeg også ud fra SF mener – er, at vi på denne måde måske er med til at give miljøankenævnet en legitimitet, som det i hvert fald ikke fortjener.

Det kan såmænd godt være, vi skulle stemme for SFs forslag alligevel – for det kan da være, der er en lille forbedring – og så kalde det »for gammelt venskabs skyld« eller noget i den retning.

Mulighederne for at klage over miljøafgørelser er et andet centralt punkt i miljøloven, og dér indeholder ministerens forslag både

[Waldorff]

nogle forringelser og nogle, skal vi sige højst tvivlsomme forbedringer. Her er det oplagt, at en gennemførelse af SFs ændringsforslag om at fjerne nogle af de bureaukratiske manøvre muligheder, der ligger for at nægte klageadgang, vil være en klar forbedring, så den vil vi selvfølgelig gå ind for. Det vil også være en klar forbedring, hvis mindretal i kommunalbestyrelser får mulighed for at blive klageberettigede parter. Det støtter vi også varmt.

Men der er nok stadig væk grund til at understrege, for at man ikke skal tro, at dette her er en vældig forbedring af klageadgangen, at det, der i alt væsentligt er tale om, er, at man nu har givet det, man kan kalde miljøets hattedameorganisationer, lov til at være med til at sidde rundt om bordet. Man har ikke villet lade de lokale miljøorganisationer, de lokale beboerbevægelser være klageberettigede parter, og det betyder, at en af de væsentligste kilder til debat om og kritik af miljøafgørelser ikke får en chance for at blive hørt i denne sammenhæng i hvert fald.

I øvrigt vil vi også støtte både SFs forslag og – når SFs forslag er blevet nedstemt – det radikale venstres forslag om en større åbenhed om miljøafgørelser. Det er stadig væk et af de største problemer i miljølovgivningen, at alt, hvad der kaldes fabrikationshemmeligheder, og alt, hvad der kan kaldes hensyn til en virksomheds konkurrencesituation, får enhver miljøteknokrat til at klappe i som en østers. Når der så endelig en gang imellem er en, der åbner munden, fordi det nu alligevel er stærkt nok, ja, så kommer overteknokraterne og så kommer de socialdemokratiske regeringsmedlemmer og politikere og uddeler mundkurve til embedsmændene. Den eneste mulighed for at komme miljøsvineriet til livs er offentlighed og kritik, og derfor er det vigtigt at støtte ethvert forslag, som går i retning af en større åbenhed og en større offentlighed. Derfor bliver det selvfølgelig også nedstemt om lidt, det ved vi godt.

Der er især et af udvalgsflertallets ændringsforslag – med støtte fra ministeren – som der er grund til at kommentere. Det er nr. 15, som handler om, at man direkte må opfordre erhvervsvirksomhederne til at fortælle, hvor galt det vil gå, hvis de skal overholde miljøloven, hvis de skal efterkomme de påbud, de får, at det vil betyde, at de bliver nødt til at fyre folk, og at det hele overhove-

det ikke var nødvendigt, fordi der selvfølgelig er tale om en fuldstændig uskadelig produktion. Jeg opfatter det som rent ud vanvittigt, at man skal rette en sådan opfordring til virksomhederne og oven i købet give dem en legitimitet til at komme med den propaganda, som vi kender så godt.

Så kan man sige, at det selvfølgelig på en eller anden led skal være en dokumenteret indsigelse eller oplysning eller sådan noget, man kommer med i forhold til forskellige pålæg eller påbud fra miljømyndighederne. Men vi ved jo godt, at disse ting er politiske, vi ved jo godt, at vi andre ikke har en chance for at kontrollere, om en virksomhed taler sandt eller lyver, når den siger, at det vil koste så og så meget at lave disse ting, at det vil give de og de vanskeligheder i forbindelse med produktionen. Vi har ikke en chance for at overskue den samlede produktionsproces, fordi denne lovgivning helt igennem stadig væk respekterer fuld tavshedspligt om alt, hvad virksomhederne har økonomisk interesse i.

Jeg mener, at dette forslag i virkeligheden viser noget om, hvor langt man efterhånden er kommet ud med miljøloven, og derfor mener jeg også, at det sådan set er på sin plads, når det konservative folkeparti i betænkningen fryder sig over alt det, man har fået udrettet i forbindelse med forslaget. Det eneste logiske vil naturligvis være, at regeringen og socialdemokratiet får lov til at gennemføre forslaget alene sammen med de borgerlige partier. Det kommer de også til, hvis det står til os.

Så vil jeg slutte af med en kommentar om, hvordan det står til med administrationen af miljøloven. Det skal være et lille eksempel. VS har siden 1977–78 meget aktivt taget del i hele diskussionen om den ulovlige giftdeponering og affaldsdeponering. Jeg tror, jeg har stillet de første 20 spørgsmål om disse sager. Der er også andre, der har kørt på med en kritik, og der har været en masse konkrete sager, som simpelt hen har råbt til politikere og embedsmænd om, hvor galt det stod til på dette område.

Ministeren fandt faktisk på et tidspunkt ud af, at han hellere måtte lave det, som så tit bliver kaldt en kortlægning af problemets omfang. Det gik der en hel del tid med, og så foreslog VS, at man indførte en særdeles kontant oplysningspligt, som simpelt hen

[Waldorff]

tvang oplysningerne om nedgravet giftaffald frem og gjorde det i en fart, så man kunne få gjort noget ved det. Det var i foråret 1981; det er næsten præcis et år siden.

Vores forslag blev selvfølgelig mødt med vild forargelse fra de borgerlige, der som bekendt hellere vil have lig i lasten, end de vil have afsløringer af erhvervslivets metoder. Socialdemokraterne sagde det, som de altid gør, når de har dårlig samvittighed: vi er i gang med at løse problemet. Og den socialdemokratiske ordfører tillod sig oven i købet at kalde vores forslag et slag i luften, fordi – og så var det ministeren, der blev citeret ved den lejlighed – »miljøstyrelsen ville have afsluttet sin undersøgelse inden udgangen af 1981«.

Nu gør betænkningen til det lovforslag, vi behandler her, et stort nummer ud af, at der – og jeg citerer – »er enighed om, at man her står over for et miljøproblem, som kan vise sig at være ganske alvorligt«.

Miljøministeren bedyrer nu, at miljøstyrelsen den 1. november 1982 vil være klar med en indstilling, og så kan det godt være, mener udvalget, at der sker noget i samlingen 1982-83.

Jeg mener, vi efterhånden kender det her alt for godt. Det var det samme, man kom med i sin tid om BT Kemi og Kemisk Værk Køge. Dengang lod man også, som om man ville sætte et kæmpeapparat i gang for ikke bare at få løst miljøproblemerne, men også få draget de ansvarlige til ansvar, få ramt miljøforbryderne for deres overtrædelser af ikke bare miljølovgivningen, men såmænd også mange andre lovgivninger.

Jeg tror ikke ret meget på, at dette her får nogen særlige konsekvenser, jeg tror, det endnu en gang bliver en Cheminovahistorie. Jeg mener, at denne såkaldte miljøovsrevision først og fremmest afslører, at der er et stort flertal i folketinget, som egentlig netop er meget tilfreds med, at der ikke sker ret meget.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg skal gøre nogle enkelte bemærkninger til udvalgsbetænkningen og de mange ændringsforslag, den indeholder.

Jeg vil gerne tage mit udgangspunkt i spørgsmålet om gammelt kemikalieaffald. Det er egentlig ejendommeligt at høre hr.

Waldorff sige heroppefra: i VS har vi meget interesse for gammelt kemikalieaffald og den betydning, det kan have. Mange andre partier har sagt nøjagtig det samme, og resultatet af alt det er blevet, at der er sat et arbejde i gang for at lave en undersøgelse over, hvor alvorligt problemet er, om vi har mulighed for at få et overblik herover, således at det kan danne grundlag for en indgriben. Jeg troede egentlig, hvis vi skal være meget saglige, at det havde afstedkommet en udtalelse fra VS i retning af, at det er dejligt at se, at der er et stort flertal i folketinget, der synes, at dette spørgsmål er meget alvorligt, og vi har forstået på ministeren og den måde, han greb det an på, at også han anser det for at være alvorligt og anser det for at være en undersøgelse, der i givet fald kan blive meget dyr. Der er jo både økonomiske, juridiske og administrative problemer involveret i dette forhold.

Hvad gør jeg så til allersidst? Jeg udtaler bl.a. i et samråd, at jeg er indstillet på at fremsætte forslag om de nødvendige retsregler og eventuelle andre forslag i folketingsåret 1982-83. Tænk, hvis det havde afstedkommet bare en anelse andet end en sur bemærkning fra VS bare for en gangs skyld! Der er mange, der er interesserede i miljøspørgsmål her i landet, uagtet man måske ikke behøver at bruge grove ord, hver gang man betegner et miljøforhold, som ønskes ændret.

Tilsynet med de virksomheder, som amterne godkender, er også blevet drøftet meget i udvalget, og i øjeblikket har kommunerne ansvaret for dette tilsyn, men med ændringsforslag nr. 11 gives der kommunen mulighed for at aftale med amtsrådet, at dette overtager ansvaret for tilsynet og dermed beføjelsen til at gribe ind med påbud og forbud. Dette mener jeg er en klar forbedring.

Endvidere har udvalget behandlet spørgsmålet om mulighederne for at få oplysninger om udledninger fra særlig forurenende virksomheder. Det er sådan, at myndighederne efter loven altid – jeg understreger: altid – har adgang til alle oplysninger om udledningerne, men det er i enkelte tilfælde sket, at myndighederne har måttet behandle sådanne oplysninger fortroligt, fordi afgørende hensyn til virksomhedens konkurrencemæssige situation gjorde det nødvendigt.

[Miljøministeren]

Her har udvalget fået en meget lang og klar redegørelse for, hvad offentlighedslovens bestemmelser betyder, og at det også har en betydning for dette område. Man skulle altså tro, at alle følte sig meget sikre på, at der virkelig her er tale om en forbedring af forhold, som man forhen var usikker på.

Jeg mener, det er meget vigtigt, hvis vi skal skabe forståelse og baggrund ude i befolkningen, og hvis vi skal skabe flertal her i folketinget – dette være sagt til fru Margrete Auken – at myndighederne ved administration af loven udviser den størst mulige forståelse for hensynet til åbenhed, og at åbenhed altid er et meget vigtigt element i miljølovsproblematikken. Dermed være ikke sagt, at alt skal serveres på en sådan måde, at det understreges og følges med grove ord og bemærkninger. Det undrer mig, at de, der vil kæmpe for miljøet, næsten altid – i hvert fald enkelte personer her i tinget – er villige til at understrege dette med de voldsomste ord, der ofte har en forurenende, floskelagtig karakter.

Jeg skal ikke gå ind på det ændringsforslag, som er stillet under nr. 20, for det betyder jo meget enkelt, at lovgivningsmagten skulle blande sig i Naturfredningsforeningens indre forhold, og dette er ikke rimeligt; det er også et svar til hr. Sønderby. Det ville i givet fald betyde, at ministeren skulle lave regler for, hvorledes Naturfredningsforeningen fandt frem til, at et flertal eller mindretal eller et kvalificeret flertal ude omkring i afdelingerne skulle eller kunne reagere.

Jeg er ikke enig i, at Forbrugerrådet skal udgå som klageberettiget, sådan som det er foreslået under ændringsforslag nr. 21. Forbrugerrådet varetager nogle generelle miljøhensyn og hører derfor hjemme i denne lov. Det vil være med til at skabe balance mellem erhvervsinteresserne og miljøinteresserne.

Jeg har noteret mig betænkningens ord om, at udvalgsarbejdet har været meget omfattende og meget dybtborende, og man skulle jo også mene, at det var tilstrækkeligt med 180 spørgsmål, der er besvaret, og jeg tror, det er 15 samråd, hvori fru Margrete Auken jo ikke var med til de afgørende beslutninger – jeg ved ikke, om det var, fordi fru Margrete Auken var syg – men der kom mange interessante muligheder og kommentarer frem, der gav udvalget mulighed for at tage stilling

til lovforslaget. Fru Margrete Auken manglede den dag, men jeg skal jo ikke blande mig i, hvorledes udvalget virker.

Det lyder voldsomt flot, når fru Margrete Auken kan sige, at det er noget fnidderfnadder med nogle enkelte forbedringer af loven. Hvad er det, der er fnidderfnadder? Det er, at miljøorganisationerne får klageret, og det betyder, at miljøorganisationerne får et meget bedre udgangspunkt for deres arbejde for at beskytte miljøet. Jeg vil gerne sige tak til mange af dem for deres indsats i årenes løb; de kan nu gå ind i væsentlige sager, hvad de ikke kunne førhen. Med den brede opbakning, der er bag disse organisationer, må synspunkterne fra organisationerne også få en betydelig vægt. Det, fru Margrete Auken kaldte fnidderfnadder, var altså, at vi gav disse organisationer en klageret.

Vi styrker også miljøorganisationernes stilling i forhold til miljøankenævnet, og det samme gælder erhvervsfiskerne; det betegnedes fru Margrete Auken også som fnidderfnadder. Jeg tror nu, man skulle spørge erhvervsfiskerne, hvorledes de føler det.

Vi indfører et helt nyt system for affaldsplanlægning, hvor genindvinding og genbrug kommer frem i meget højere grad, end det har haft mulighed for førhen. Det vil i virkeligheden sige, at miljøloven, således som fru Yvonne Herløv Andersen sagde det, stadig må ajourføres og stadig må rette sig efter de områder ude i samfundet, som der er mulighed for at gøre noget ved.

Jeg mener, det er meget forkert og direkte forvrængende at sige, at lovforslaget indeholder forringelser. En decentralisering og en forenkling i f.eks. ankeretten er ikke noget, der går ud over miljøet, men det er noget, der måske i højere grad giver os mulighed for at administrere de alvorlige ting, så de ikke drukner i alle mulige fnidderfnadderforhold, som der også herinde er nogen der gerne vil fremdrage.

Loven bliver altså lettere at administrere. Skulle det være et minus ved en lov?

Klagemulighederne vedrørende spildevandsplaner, som jo egentlig ikke har noget med miljøet at gøre, har vi også behandlet. Selvfølgelig har jeg modtaget en masse klager i årenes løb, men meget få, der er begrundet i miljøhensyn; det er det, der er det forbløffende ved det. Forbrugerne klager, fordi det er for dyrt at få kloakeret, og det

[Miljøministeren]

kan jeg såmænd godt forstå at mange af dem føler; de mener, at der er mange billigere løsninger såsom nedsvivning o.lign. Jeg bestrider slet ikke, at borgerne i visse tilfælde bør have den retsbeskyttelse, der ligger i en klage mulighed; det skal de naturligvis have – og det fremgår jo også tydeligt af ændringsforslag nr. 7 – men det har i og for sig ikke noget med miljøhensyn at gøre.

Jeg føler trang til her til allersidst at sige, at der er kommet en bedre lov ud af det. Der er sket en forenkling, der er – hvad nogle af os savnede i 1973 – kommet en større forståelse og en større opbakning, og der er flere, der vil og kan tage et medansvar, men der er jo stadig væk – som vi nu ser – ekstreme grupper på begge fløje, der synes, at det, vi har lavet, er for dårligt. Det er en usædvanlig konstellation, at SF og fremskridtspartiet begge mener, at der ikke er gjort det, der skulle gøres, heller ikke i udvalget, men det kan jo også skyldes, at man ikke er til stede, når der er disse samråd.

Jeg mener, at udvalget har gjort et ualmindelig grundigt arbejde, og at det er gået meget grundigt til værks med hele lovforslaget. Jeg vil gerne herfra bringe en tak til udvalget for dette arbejde, og så vil jeg samtidig sige til slut, at det har glædet mig, at lovforslagets centrale dele har kunnet bære igennem, for det betyder jo ganske enkelt – det vil jeg godt understrege én gang til – at der er balance i lovforslaget, og at dette har mulighed for at skabe en meget, meget bredere accept af reglerne og dermed også af, som fru Yvonne Herløv Andersen var inde på, det videre arbejde med miljøbeskyttelsen, som jeg sandelig håber mange herinde kan enes om.

Margrete Auken (SF):

Jeg må hver eneste gang beklage mine kommunikationsvanskeligheder i forhold til ministeren. Jeg håber, at han en dag vænner sig til mit sprog, så vi ikke skal bruge så megen tid på at beskæftige os med det, men kan komme over til at snakke om noget andet.

Jeg har faktisk et par kommentarer, jeg godt vil have ind, både til det, der er sagt af andre ordførere, og til det, der er sagt fra ministerens side.

Hr. Sønderby talte om, at det var i decentraliseringens ånd, at man gav lokalkomiteer-

ne klageadgang. Jeg ved godt, hvad der kan ske, hvis man ikke samtidig sikrer, at hovedorganisationen har det, for så kan det være et spørgsmål om, at man alligevel får den overordnede miljøinteresse til at køre, men hr. Sønderby behøver såmænd ikke at være så bange for Naturfredningsforeningen, mig bekendt.

Jeg vil lige sige, at hr. Sønderby jo passende kunne stemme for vores ændringsforslag om et kommunalbestyrelsesmindretals klageadgang, for det ville faktisk sikre, at lokalgrupper havde en chance for at komme igennem med en række ting over for en kommunalbestyrelse. Men hr. Sønderby mener måske ikke, at problemerne kunne foreligge i forhold til kommunalbestyrelsesflertallet; det er jo dér, diskussionen vil gå.

Så har både ministeren og fru Yvonne Herløv Andersen besværet sig lidt over, at jeg ikke var til stede ved det sidste møde. Det beklager jeg selvfølgelig også meget, og det glæder mig, at jeg er så uundværlig, men jeg vil sige, at da jeg stadig væk går ud fra, at de fleste af udvalgets medlemmer er i stand til at læse – ellers havde de været helt på den i dette arbejde – og da de ændringsforslag, vi havde stillet, og hvoraf mange havde præg af forhandlingsoplæg, hvor man udmærket godt kunne have taget fat også i de andre medlemmer, har jeg konstateret, at man ikke har haft interesse i at indbygge vores ændringsforslag. Jeg ved også godt hvorfor: fordi samtlige vores ændringsforslag trækker loven i en anden retning.

De ændringsforslag, der nu bliver vedtaget – og, hr. minister, det var dem, jeg kaldte fnidderfnadder – er virkelig nede i småtingsafdelingen. Når vi støtter dem, er det, fordi det er step på stedet, og jeg er på baggrund af, hvad der er sagt, overbevist om, at end ikke socialdemokratiet – fru Yvonne Herløv Andersen har jeg ikke så meget fornemmelse af endnu omkring miljøspørgsmål – er interesseret i at give miljøgrupper og andre den beskyttelse, de skal have i dette arbejde, og det handler samtlige vores forslag om.

Socialdemokratiet er først og fremmest indstillet på at have ro med Industrirådet, med de konservative, med alle dem, man har siddet og lavet dette forlig med, inden det blev lagt frem for os; dér ligger problemet, og det har vi erkendt.

[Margrete Auken]

Jeg beklager stadig væk, at jeg var forhindret, for det kunne da være, der var sket noget morsomt, hvis jeg havde haft mulighed for at være til stede den dag; det kan bare ikke være afgørende for, hvordan en lov ser ud.

Jeg vil godt sige til hr. Waldorff, at når vi stiller et alternativt forslag om miljøankenævnets sammensætning, er det ikke, fordi vi mener, at det er en overflødighed, selvfølgelig ikke. Vi så helst, at ankenævnet kom ud, men vi husker jo, at vi under havmiljølovens behandling fik et betænkingsbidrag ind, hvori vi i og for sig accepterede, at miljøankenævnet var der, under forudsætning af, at naturinteresserede fik en ligestillet placering med det, og vores alternative ændringsforslag går ud på at give denne ligestilling. Men jeg skal blankt indrømme, at jeg efter at være kommet til at arbejde grundigere med, hvordan miljøankenævnet fungerer, alligevel må være tilhænger af, at det først og fremmest ryger ud.

Jeg vil også gerne sige til hr. Waldorff, at jeg er blød over for ideen om ikke at stemme for ændringsforslag nr. 15, der handler om, at virksomheden skal fremlægge denne økonomiske dokumentation, og jeg synes, at hr. Waldorffs argument er rigtigt: at når der nu er tys-tys omkring tingene, hvorfra ved vi så, at de oplysninger, den lægger frem, er rigtige? Jeg tror nu nok alligevel, selv om det er inden for fnidderfnadderafdelingen, at det kan betyde en forbedring, at man en gang imellem kan tvinge virksomhederne til at lægge regnskaber frem. Den dokumentation, jeg havde om Superfos og amtsborgmester Tiedemann, viser i hvert fald, at man alt for let kommer om ved det ved bare at tro på det, når de ringer og siger, at det har de ikke råd til; o.k., siger man så, så skal I få lov til at blive fri.

Ministerens ord om, at vi skulle være glade for, at offentlighedsloven var blevet klargjort, fatter jeg simpelt hen ikke. Jeg betragter justitsministerens svar til os som noget nær en skandale og mener, at det er det, vi skal satse allermost på nu i den offentlige debat om, hvordan sagerne står: at offentlighedsloven igen bliver slatten. Hvis vi læser om behandlingen af miljøloven omkring 1978, var der nogle klare opstramninger, og nu får vi at vide her, at primitive økonomiske grunde kan hindre den offentlige retsbe-

skyttelse. Det er her, jeg mener – det er det helt tungtvejende sted i denne sag – at offentlighedsloven bliver en dårligere lov med ministerens svar, og jeg synes, det er sørgeligt, at miljøministeren ikke er klar over, hvor alvorligt et punkt det er i hele vores miljødebat, at man kan blive ved med at beskytte kommuner, amtskommuner og miljøministerium mod offentlig debat og kontrol. Jeg kan såmænd godt forstå, at ministeren ikke synes, det er så sjovt med alle de dumme spørgsmål og kloge spørgsmål og fordybelsen i, hvad der foregår, men jeg kan ikke forstå, at ministeren vil forsvare denne totale mangel på demokrati.

Miljøministeren (Erik Holst):

Til fru Margrete Auken. Det må skyldes en fejltagelse, når fru Margrete Auken siger, jeg skulle have besværet mig over, at hun ikke var til stede i udvalget, når jeg kom. Tværtimod: det ligger mig fjernt at besvære mig over fru Margrete Aukens fravær, jeg havde nær sagt tværtimod.

Må jeg så sige til allersidst, at jeg synes, det er meget, meget betænkeligt, når vi indbygger miljøorganisationerne med deres brede kontaktflade og giver dem klageret i loven, at der så ikke i højere grad er en opbakning fra SFs side. Jeg føler trang til – det sagde jeg også før – at takke mange af disse miljøorganisationer for deres indsats i mange år for nogle sager, som har været meget vanskelige at køre. Dette er en klar forbedring af loven, og det ville måske være bedre at erkende det end at tale om enten fnidderfnadder eller lignende, som fru Margrete Auken næsten altid gør, når det drejer sig om miljøspørgsmål. Jeg overlader gerne ordene til fru Margrete Auken selv.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Ja men jeg skal da gerne holde en festtale for miljøministeren i anledning af, at i hvert fald den del af løftet i forbindelse med havmiljøloven er blevet opfyldt, at miljøorganisationerne også har fået klageadgang. Men det er altså svært at holde virkelig trit med jubelen, når man ser, hvordan man i samme takt har forringet mulighederne for at komme til at klage. Jeg synes nok, at det vil være at putte miljøorganisationerne blå i øjnene,

[Margrete Auken]

hvis vi siger, at de har fået en ordentlig retsbeskyttelse. Hvis de ikke kan være sikre på, at de oplysninger, de får, er rigtige, hvis man hindrer, at de kan klage over kommunale afgørelser, og hvis man tager en masse ting ud af klagesystemet, ville det være svindel over for de organisationer, som jeg har et så godt samarbejde med, og som jeg er så glad for laver et stort, grundigt arbejde, når der er så megen lukkethed, hvis jeg sagde, at det her var alle tiders fremskridt. Men det er da så meget fremskridt, at jeg ikke engang har villet henføre det under fnidderfnadderafdelingen. Jeg synes, det er et fremskridt. Det var bl.a. det, der gjorde, at vi tog så pænt imod loven, som vi gjorde.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg vil bare sige, at hvis det var med den holdning til forhandlingerne i udvalget, fru Margrete Auken ville være mødt op, må jeg nok tilslutte mig ministerens udtalelse om, at det var meget godt, hun var ude at sejle i stedet for og lod os sejle vores egen sø.

I øvrigt vil jeg sige, at vi står lige præcis i det kernepunkt, der hedder, at nogle partier – specielt på venstrefløjens har det jo været – tager patent på miljøet og er de eneste, der vil sikre det, og det gør de med en så aggressiv holdning, at de jager alle andre væk; det skal ikke afholde os fra at tage miljødebatten op, men jeg forstår så sandelig godt, at man ikke har lyst til at tage en dyst på det grundlag. Det er meget bedre at komme i udvalget, for havde jeg vidst, at fru Margrete Auken havde været der, havde der været mulighed for at gå ind på SFs ændringsforslag og diskutere dem for at se, om ikke vi kunne have bøjet os imod hinanden, for det er jo ikke hver dag, den borgerlige fløj bøjer sig så meget mod den socialdemokratiske, som det har været tilfældet her. Jeg er overbevist om, at fru Margrete Auken godt kunne have fået bygget noget ind, men det kræver altså en mere afslappet og blød holdning til tingene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om miljøbeskyttelse. (Lovforslag nr. L 14).

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 29 stemte for, 109 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 24 stemte for, 113 imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 24 stemte for, 113 imod.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 24 stemte for, 112 imod.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes, idet 31 stemte for, 104 imod.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 og 9
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10–12
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes, idet 31 stemte for, 104 imod.

Ændringsforslag nr. 14
forkastedes, idet 29 stemte for, 106 imod.

Ændringsforslag nr. 15
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17
forkastedes, idet 24 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 18
forkastedes, idet 7 stemte for, 128 imod.

Ændringsforslag nr. 19
forkastedes, idet 24 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 20
forkastedes, idet 56 stemte for, 79 imod.

Ændringsforslag nr. 21
forkastedes, idet 56 stemte for, 79 imod.

Ændringsforslag nr. 22
forkastedes, idet 31 stemte for, 103 imod.

Ændringsforslag nr. 23
forkastedes, idet 36 stemte for, 98 imod.

Ændringsforslag nr. 24-26
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 27 betragtes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 18.

§ 1 med de foretagne ændringer og §§ 2 og
3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling
i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrøren-
de forslag til lov om ændring af lov om
lands- og regionplanlægning og lov om regi-
onplanlægning i hovedstadsområdet i anled-
ning af forslag til lov om ændring af lov om
miljøbeskyttelse. (Lovforslag nr. L 15).

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til
tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-
handling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-
te forslag, betragter jeg det som vedtaget.
(Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af:

*Forslag til lov om ændring af ligningsloven.
(Begrænsning af fradragsretten for løbende
ydelse).*

(Lovforslag nr. L 129. Fremsat 24/2 82.
Første behandling 11/3 82. Betænkning 30/3
82).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænk-
ningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet
ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforsla-
gene og spørgsmålet om lovforslagets over-
gang til tredje behandling sættes til forhand-
ling under ét.

Forhandling

Hagen Hagensen (KF):

Selv om dette lovforslag kun kommer til at
berøre forholdsvis få - det siges at være om-
kring 10.000 borgere her i landet - er der
grund til at gøre nogle bemærkninger herom,
og selv om vi fra det konservative folkeparti
side indstiller lovforslaget til forkastelse, har
vi dog fundet grund til at stille nogle æn-
dringsforslag, i øvrigt sammen med frem-
skridtspartiet, for dog at søge at råde bod på
den skade, der er ved at ske.

Det er navnlig spørgsmålet om de gensi-
digt bebyrdende kontrakter, vore ændrings-
forslag drejer sig om. De er af meget stor
betydning for generationsskiftet, og det er jo
noget, som alle ønsker at lette, også den sid-
dende regering, så ud fra den betragtning
kan jeg ikke forstå, at man vil lægge hindrin-
ger i vejen for en rimelig overgang af virk-
somheder og af ejendom.

Jeg vil i øvrigt gerne vedrørende de gensi-
digt bebyrdende kontrakter spørge skatte- og
afgiftsministeren, om han her i dag vil afgive
en klar og utvetydig udtalelse om, hvilke
gensidigt bebyrdende kontrakter der berøres
af lovforslaget.

Der står i lovforslagets § 2, stk. 2, at udgif-
ter til ydelser, som er nævnt i ligningslovens
§ 14, stk. 2, og som er betalt før 24. februar
1982, behandles efter de hidtil gældende reg-
ler. Skal dette forstås på den måde, at afta-
ler, der er indgået, og hvor første ydelse er
betalt før den dag, der er nævnt, fremtidig
vil være fritaget for at falde ind under de